

Bài 5. LƯỢC ĐỒ TRÍ NHỚ

I MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

Sau bài học này, giúp HS:

1. Về kiến thức

Biết được thế nào là lược đồ trí nhớ.

2. Về kĩ năng, năng lực

Vẽ được lược đồ trí nhớ về một số đối tượng địa lí thân quen.

3. Về phẩm chất

Thêm gắn bó với không gian địa lí thân quen, yêu trường lớp, yêu quê hương.

II CHUẨN BỊ

- Những lược đồ trí nhớ có sẵn hoặc tự xây dựng
- Một số dụng cụ đơn giản để vẽ được lược đồ trí nhớ

III GỢI Ý CÁCH THỨC TỔ CHỨC CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC CHỦ YẾU

1. Mở đầu

Có thể đặt ra nhiều tình huống khác nhau tùy theo sự năng động, sáng tạo của GV để đưa ra những tình huống khởi động gây hứng thú, kích thích suy nghĩ của HS. Ví dụ như tình huống khởi động đưa ra ở phần mở đầu bài của SGK mà GV có thể tham khảo lựa chọn. Hoặc có thể gọi 1 hoặc 2 HS lên bảng, yêu cầu các em tưởng tượng lại con đường đi từ nhà tới trường rồi vẽ lại sơ đồ đó trên bảng và giới thiệu với các bạn trong lớp.

2. Hình thành kiến thức

Mục 1. Khái niệm lược đồ trí nhớ

– GV yêu cầu HS đọc thông tin trong SGK và trả lời câu hỏi: Thế nào là lược đồ trí nhớ? Lược đồ trí nhớ có tác dụng gì trong cuộc sống?

– Khuyến khích HS đưa ra những ví dụ về trí nhớ mà các em có trải nghiệm.

Mục 2. Vẽ lược đồ trí nhớ

– Phần hướng dẫn chung: Sau khi HS biết được thế nào là lược đồ trí nhớ và ý nghĩa của lược đồ trí nhớ, GV hướng dẫn HS cách vẽ lược đồ trí nhớ bằng cách hỏi tưởng lại đối

tượng và thể hiện đối tượng. Các đối tượng trong trí óc con người được hồi tưởng thế nào thì sẽ được thể hiện trên lược đồ như vậy.

– Vẽ lược đồ trí nhớ đường đi là nội dung quan trọng nhất trong vẽ lược đồ trí nhớ. Phần này, GV nên hướng dẫn chung cách vẽ cụ thể (điểm đầu, điểm kết thúc, hướng đi, các điểm mốc,...) hoặc có thể đặt câu hỏi phát vấn cho HS: Muốn vẽ lược đồ trí nhớ đường đi, các em phải chú ý đến những điểm nào? HS đọc thông tin trong SGK hoặc bằng kiến thức thực tế để trả lời, các HS khác bổ sung cho hoàn chỉnh. Sau khi HS biết được cách vẽ lược đồ này, GV cho HS quan sát ví dụ 1 để hiểu rõ hơn.

GV khuyến khích một số HS lên bảng tự vẽ lại lược đồ trí nhớ từ nhà mình đến trường hay đến một địa điểm nào đó để HS thực hành và củng cố giống như yêu cầu trong SGK. Các HS khác quan sát và chỉnh sửa cho đúng thực tế.

– Vẽ lược đồ trí nhớ một khu vực: phần này hướng dẫn HS các bước cơ bản giống phần vẽ lược đồ trí nhớ đường đi. GV có thể vận dụng tương tự, sau đó cho HS tự thực hành, luyện tập để mô tả sơ đồ trường mình hoặc một đối tượng nào đó phù hợp.

3. Luyện tập và vận dụng

Câu 1. HS tưởng tượng vẽ phác thảo sơ đồ trường học của mình với các đối tượng quen thuộc như: khu lớp học, khu hiệu bộ, nhà đa năng, thư viện,... và đánh dấu vị trí lớp học của mình trong lớp.

Câu 2. Có thể tham khảo sơ đồ sau:

IV TÀI LIỆU THAM KHẢO

Lược đồ trí nhớ là thông tin không gian về thế giới được giữ lại trong trí óc con người. Sự hình thành lược đồ nhìn chung là một quá trình tiềm thức và bắt đầu từ tuổi thơ ấu. Nhờ

lược đồ trí nhớ (bản đồ trong não người) mà người xưa từ hàng ngàn năm trước có thể tìm được đường đi đến những nơi có thức ăn và trở lại nơi mình ở. Một đứa bé nhờ lược đồ trí nhớ mà có thể đi đến những nơi thân thuộc của bé như nhà họ hàng, trường học, cửa hàng bách hoá,... Lược đồ trí nhớ đặc trưng bởi sự đánh dấu các địa điểm mà một người đã từng đến, từng gặp. Lược đồ trí nhớ của một người phản ánh sự cảm nhận của người đó về không gian sống và không gian ấy có ý nghĩa như thế nào đối với cá nhân. Một người cũng có thể vẽ được lược đồ trí nhớ cho những nơi họ chưa từng đến, như một du khách có thể đánh dấu trên sơ đồ các địa điểm họ muốn đến thăm, thông qua tìm hiểu thông tin từ các nguồn khác. HS học xong địa lí Tổ quốc, hình dung được trong đầu và vẽ ra theo ý mình hình dạng lãnh thổ đất nước, các đối tượng địa lí quan trọng, đó cũng là một lược đồ trí nhớ.